

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

ISSN 2617-4650

<https://doi.org/10.31713/st3-420190>

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2020 р.

Рівне – 2020

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Вівсянник О. М. Кластерний аналіз ефективності систем охорони здоров'я в країнах ОЕСР, ЄС та в Україні	5
Мартинюк Г. Ф. Причини виникнення конфліктів в системі державного управління та шляхи їх вирішення	18
Обуховська Л. І. Механізми забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах	26
Романенко Є. О., Сивий Р. П. Інституційне середовище трансформації концепцій державної служби	39
Сазонець І. Л., Приходько В. Г. Розвиток системи адміністративних послуг в регіоні на основі формування концепції сервісної держави	45
Тихончук Л. Х. Визначення пріоритетів державного управління в умовах глобалізації та регіоналізації	51
Торяник В. М., Хрідочкін А. В. Публічне адміністрування як нова модель організації діяльності суб'єктів владних повноважень	57
Фесянов П. О. Іноземний досвід контролю екологічної безпеки в контексті наслідків аварії на ЧАЕС	66
Шанюк В. І. Метаморфози другого етапу децентралізації та проблеми переходу до укрупнення самодостатніх об'єднаних територіальних громад	75

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Гладченко А. Ю. Обмеження сучасної системи макроекономічної рівноваги	82
Гессен А. Є. Соціальні програми підприємства в контексті корпоративної соціальної відповідальності	88
Джинджоян В. В. Соціальні та комунікативні переваги розвитку програм освітнього туризму	94
Никончук В. М. Визначення ефективності національної інституційної системи забезпечення якості освіти та конкурентоспроможності науки	103
Саленко А. С. Дослідження теоретичних основ інституційного забезпечення лібералізації підприємницької діяльності	110
Сазонець О. М., Вацішин А. О. Використання об'єктів критичної інфраструктури для забезпечення продовольчої безпеки та санітарних норм	115

11. Evropeyskoe mejdunarodnoe pravo : uchebnik / otv. red. YU. M. Kolosov, E. S. Krivchikova, P. V. Savaskov. M. : Mejdunar. otnosheniya, 2005. 408 s.
12. Developing effective working relationships between supreme audit institutions and parliaments. URL: http://sigmaweb.org/publications/Supreme_audit-institutions-and-parliaments-SIGMA-Paper-No.%2054.pdf (data zvernennia: 10.10.2019).
13. Vandenabeele W., Scheepers S., Hondeghe A. Public service motivation in an international comparative perspective: The UK and Germany. *Public policy and administration*. 2006. T. 21. № 1. S. 13–31.

УДК 352.07

<https://doi.org/10.31713/st1-220205>
JEL F 55, O 18, R 58

Сазонець І. Л.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

Приходько В. Г.,

Магістр програми «місцеве самоврядування»
Центр надання адміністративних послуг
Рівненської міської Ради

РОЗВИТОК СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В РЕГІОНІ НА ОСНОВІ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ СЕРВІСНОЇ ДЕРЖАВИ

Sazonets I. L.,

Doctor of Economics,
Head of the Department of Public Administration,
Documentation and Information Activities
National University of Water and
Environmental Engineering, Rivne

Prykhodko V. H.,

Master of Local Government Program
Center for administrative services
Rivne City Council

DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE REGION ON THE BASIS OF FORMATION OF THE CONCEPT OF THE SERVICE STATE

В статті досліджено розвиток системи адміністративних послуг в регіоні на основі формування концепції сервісної держави, визначено сутність адміністративних послуг у відповідності до законодавства України. подано звіт про роботу Управління забезпечення надання адміністративних послуг Рівненської міської ради. Визначено взаємозв'язок

процесу децентралізації та розвитку адміністративних послуг в регіоні

The article investigates the development of the system of administrative services in the region on the basis of the formation of the concept of the service state, defines the essence of administrative services in accordance with the legislation of Ukraine. the report on work of Management of providing of administrative services of the Rivne city council is submitted. The relationship between the process of decentralization and the development of administrative services in the region has been identified

Ключові слова: розвиток, адміністративні послуги, регіон, сервісна держава, децентралізація

Keywords: development, administrative services, region, service state, decentralization

Постановка проблеми. Сучасна держава має систему органів з наявним кваліфікованим персоналом (державними службовцями), які надають різноманітні послуги (блага) різним категоріям населення. Державні організації також мають певну спеціалізацію, формально-правові межі та завдання своєї діяльності, а в сучасних умовах навіть мають перелік послуг, за які отримувачі платять кошти. Проте платність послуг, що надають органи державної влади чи її організації інколи трактується як «комерційна діяльність» і ця проблема набуває великого соціального значення. Чи повинна держава «торгувати послугами», якщо громадяни платять податки на її утримання? Які послуги повинні бути платними, а які гарантовано безоплатними? Ці та інші питання, сформульовані відповідним чином повинні знайти кваліфіковану теоретичну оцінку, а потім втілитися у відповідні нормативні документи, стандарти та механізми державного управління у сервісній сфері [7].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасним науковцям – фахівцям з публічного управління необхідно вирішити цілу низку питань науково-методичного характеру. Необхідно визначити окремих науковців, які активно працюють в напрямі

формування механізмів сервісної держави, зокрема: Алейнікова О.В. [3], Безтелесна Л.І. [5], Козак В.І. [10], Малиновський В.Я. [6], Місюра В.Я. [2], Сазонець І.Л. [3; 4], Фесянов П.О. [1]. Зокрема до проблем, які вони досліджують відносяться наступні: дослідження теоретичних підходів до формування сервісної моделі держави в системі суспільно-наукових концепцій розвитку людства; аналіз концепції сервісно-орієнтованої держави в новій моделі публічного управління; визначення умов та особливостей впровадження системи адміністративних послуг в регіонах; дослідження процесу імплементації кращих практик надання адміністративних послуг на основі досвіду створення Центрів надання адміністративних послуг; систематизація основних функцій Центру надання адміністративних послуг; аналіз механізму та перших результатів функціонування ЦНАП; розробка методів оцінки якості надання адміністративних послуг та діяльності ЦНАП; аналіз тенденцій формування мережі ЦНАП в регіонах на основі реалізації міжнародної програми «U-LEAD з Європою»; розробка завдань формування сервісної моделі державного управління.

Метою статті є дослідження розвитку системи адміністративних послуг в регіоні в концепції формування сервісної держави. З метою досягнення мети авторами аналізуються як теоретичні, так і практичні аспекти функціонування нових інституцій, що поєднують зусилля держави та її громадян в контексті підвищення окремих аспектів якості життя.

Виклад основного матеріалу.

Теоретичною основою сучасного розвитку моделі сервісної держави є розвиток економічних концепцій суспільства. Сервісна модель державного управління має економічне підґрунття. Вона входить до сучасних парадигм управління, як і інформаційна економіка, економіка знань, економіка взаємодії. На наш погляд, основою сервісної держави є розвиток економічних систем, спрямованих на надання послуг – постіндустріальне суспільство або постіндустріальна економіка.

Стосовно сфери публічного управління, то сервісна концепція ґрунтується на принципах, до яких відносяться:

- незалежне оцінювання якості публічних послуг;
- оптимізація технологічного ланцюжка надання публічних послуг;
- клієнтські відносини між громадянами та органами влади;
- конкурентоспроможність публічних послуг;
- мережева побудова системи.

Організація управління у форматі сервісної держави має певні принципи. До таких принципів належать:

1. Принцип єдиного вікна. Цей принцип є базовим під час надання публічних послуг. Він передбачає виключення або максимально можливе обмеження участі заявників у процесах збору з різних інстанцій та надання в різні інстанції різних

документів і довідок, що підтверджують права заявників на отримання публічних послуг.

2. Принцип дебіюрократизації управлінської системи. Цей принцип у межах концепції сервісної держави передбачає обмеження сфери діяльності бюрократії в суспільстві, має принципове значення в питаннях щодо скорочення кількості документів, що надаються заявниками для отримання публічних послуг, а також виключення особистих контактів заявників із посадовцями, що приймають рішення про надання (відмову в наданні) публічних послуг.

3. Принцип підвищення ефективності, доступності та відкритості інформації щодо діяльності публічних органів влади (принцип транспарентності). Виконання цього принципу розглядається розвиненими країнами Європи як механізм забезпечення права на доступ до інформації, якою володіють органи публічної влади.

4. Принцип єдиних критеріїв оцінювання якості публічних послуг. Реалізується шляхом проведення регулярних моніторингів. Найпоширенішими джерелами інформації для проведення оцінки якості надання публічних послуг є: статистичні дані публічних органів; результати моніторингів, що проводяться державними структурами щодо оцінювання діяльності публічних органів; аналіз офіційних Інтернет-ресурсів публічних органів; результати опитувань одержувачів публічних послуг.

5. Принцип доступності публічних послуг. Визначається як можливість споживачів послуги мати легкий доступ до органів публічної влади у зручний час, причому інформація про порядок надання послуг має надаватися простою і зрозумілою мовою.

6. Принцип легалізації процедури медіації спорів. Медіація – це позасудова

структурована процедура врегулювання конфлікту шляхом переговорів його учасників за допомогою нейтрального посередника-медіатора.

7. Принцип запобігання та протидії корупції. Принципу запобігання та протидії корупції в умовах сервісної держави приділяється особливе значення. За такої моделі управління стратегічним напрямом у запобіганні та протидії корупції є послідовна демократизація всіх сфер суспільного життя, розвиток громадянської свідомості та активності в загальному контексті побудови демократичної держави.

8. Принцип інтерактивних механізмів здійснення громадського контролю та нагляду. Сьогодні процес інтеграції України у світове співтовариство як демократичної, соціальної, правової держави потребує адекватного розуміння сутності, місця й ролі, тенденції розвитку контролю в системі публічного управління [10].

Законом України «Про адміністративні послуги» регулюються відносини з організації надання адміністративних послуг. Це, наприклад, визначення суб'єктів надання адміністративних послуг (тобто тих, хто надає такі послуги), принципи державної політики у сфері надання адміністративних послуг, вимоги щодо якості їх надання, способи забезпечення інформацією про порядок отримання адміністративних послуг, строки надання, порядок встановлення плати (збору) за адміністративні послуги, вимоги до утворення та функціонування центрів надання адміністративних послуг, порядок надання супутніх послуг тощо [8].

Адміністративною послугою є результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та / або обов'язків такої особи (пункт 1 статті 1 Закону). Прикладами адміністративних послуг є:

реєстрація актів цивільного стану (шлюбу, народження тощо);
реєстрація місця проживання;
реєстрація прав на нерухоме майно;
реєстрація транспортних засобів, отримання посвідчення водія;
отримання паспортів (у т.ч. «закордонного»);
реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців;
призначення соціальної допомоги, субсидії, пенсії;
дозволи у сфері будівельних та земельних відносин та ін. [8].

Безпосереднім механізмом надання публічних послуг в Україні є створення ЦНАП. Переваги системи надання адміністративних послуг методами створення ЦНАПів. До таких методів відносяться: професійність, результативність, своєчасність, гендерно-орієнтований сервіс, зручність, доступність, простота.

Діяльність ЦНАПів є дуже активною, населення активно користується їх послугами, про що свідчать результати діяльності ЦНАПУ м. Рівного у 2017 році (табл. 1).

Вдосконалення системи надання адміністративних послуг є також складовою частиною процесу децентралізації, який активно проводиться в Україні. Так, в процесі створення ОТГ одночасно проводиться і процес створення ЦНАПів в ОТГ. Станом на 2019 рік вже створено в країні всього 806 ЦНАПів, 176 з яких працюють в ОТГ [9].

Основні моделі створення ЦНАПів в ОТГ розрізняються за формами обслуговування. До таких моделей відносяться:

ЦНАП у центрі громади;
Віддалені робочі місця організаторів ЦНАП;
«Виїзний» адміністратор ЦНАП;
Міжмуніципальне співробітництво;
Мобільний ЦНАП [9].

Таблиця 1

Звіт про роботу Управління забезпечення надання адміністративних послуг Рівненської міської ради за 2017 рік [9]

Назва сектору	кількість наданих адміністративних послуг	кількість відмов у наданні адміністративних послуг	надані консультації	надходження до бюджету, грн
Оформлення та видача паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон	62 366	4	18 101	3 520 236,00
Реєстрація, зняття з реєстрації місця проживання на території м. Рівне	103 513	10	2 650	397 562,05
Виконавчі органи Рівненської міської ради та інші суб'єкти надання адміністративних послуг	30 799	2 211	20 510	1 811 123,11
Управління Державного земельного кадастру	3 840	719	1 400	814 477,53
Державна реєстрація і юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців	18 390	1	2 504	757 428,74
Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	26 193	197	8 151	1 394 130,40
Всього	245 101	3 142	53 316	8 694 957,83

Однією з міжнародних інституцій, яка надає допомогу в процесі створення ЦНАПів в Україні є програма «U-LEAD з Європою». Програма надає наступні види допомоги:

Програма пропонує учасникам наступні види допомоги:

1. Інституційна допомога.
2. Матеріальна допомога.
3. Спеціальні види допомоги.
4. Розробка проектів по створенню та модернізації ЦНАП.
5. Навчальні візити та обмін досвідом.

6. Програмний комплекс автоматизації роботи центру надання адміністративних послуг» (ПК ЦНАП «Вулик») [9].

Таким чином, на теперішній час держава виконує наступні сервісні функції: держава – гарант, держава – партнер, держава – інстанція нагляду, держава – виконавець послуг для суспільства [2].

Висновки. Спираючись на означені функції, можна визначити напрями розвитку сервісної діяльності держави, в тому числі і у регіонах [2]:

посилення функції стратегічного планування;

вироблення і артикуляція ефективних засобів та методів сервісної політики в сферах, які найбільше впливають на суспільство як систему;

Список використаних джерел

1. Фесянов П. О. Вивчення громадської думки у процесі здійснення державної політики: регіональний аспект. *Стратегія і тактика державного управління*. 2018. № 1-2. С. 79–86.

2. Місюра В. Я. Сервісна сутність державної політики як основа модернізації державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=933> (дата звернення: 10.10.2019).

3. Наукові основи та імплементація світових практик місцевого самоврядування та об'єднання територіальних громад : колективна монографія / І. Л. Сазонець, О. В. Алейнікова та ін. ; за наук. ред. д.е.н., проф. Сазонця І. Л. Рівне : Волин. обереги, 2017. 216 с.

4. Сазонець І. Л., Тадеєва Н. В. Система інституційного забезпечення національної моделі соціального партнерства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2016. Вип. 2. С. 264–272.

5. Безтелесна Л. І., Півоварчук Л. В. Інституційне забезпечення реалізації соціальних гарантій держави : монографія. Київ. Кондор. 2017. 196 с.

6. Малиновський В. Регіональний рівень

встановлення нових критеріїв вертикальної мобільності державних службовців і розробка чітких механізмів службового заохочення на основі критеріїв сервісної діяльності державної служби;

орієнтація на соціальні фактори в сучасному державному управлінні та в розвитку регіонів;

в процесах формування державної політики потрібно оптимізувати співвідношення регіональних та загальнонаціональних інтересів;

встановлення стандартів якості сервісної діяльності органів державної влади може кардинально знизити корупціогенність управлінської системи старого бюрократичного зразка.

організації влади країн Європи : сучасний стан і тенденції розвитку. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2013. № 1. С. 139–147.

7. Приходько В. Г. Розвиток системи адміністративних послуг в регіоні в концепції формування сервісної держави. Магістерська робота. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/creators/index.==041F.html> (дата звернення: 10.10.2019).

8. Про адміністративні послуги : Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013, № 32, ст. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 10.10.2019).

9. Децентралізація. ЦНАП. URL: <https://decentralization.gov.ua/cnap> (дата звернення: 10.10.2019).

10. Козак В. І. Модернізація публічного управління в Україні на засадах сервісної моделі. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017, № 2(18). С. 1–20.

References

1. Fesianov P. O. Vyvchennia hromadskoi dumky u protsesi zdiisnennia derzhavnoi polityky: rehionalnyi aspekt. *Stratehiia i taktyka derzhavnoho upravlinnia*. 2018. № 1-2. S. 79–86.

2. Misiura V. Ya. Servisna sutnist

derzhavnoi polityky yak osnova modernizatsii derzhavnoho upravlinnia. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2015. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=933> (data zvernennia: 10.10.2019).

3. Naukovi osnovy ta implementatsiia svitovykh praktyk mistsevoho samovriaduvannia ta obiednannia terytorialnykh hromad : kolektyvna monohrafiia / I. L. Sazonets, O. V. Aleinikova ta in. ; za nauk. red. d.e.n., prof. Sazonetsia I. L. Rivne : Volyn. oberehy, 2017. 216 s.

4. Sazonets I. L., Tadeieva N. V. Systema instytutsiinoho zabezpechennia natsionalnoi modeli sotsialnoho partnerstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky*. 2016. Vyp. 2. S. 264–272.

5. Beztesna L. I., Pivovarchuk L. V. Instytutsiine zabezpechennia realizatsii sotsialnykh harantii derzhavy : monohrafiia. Kyiv. Kondor. 2017. 196 s.

6. Malynovskyi V. Rehionalnyi riven orhanizatsii vlady krain Yevropy : suchasnyi

stan i tendentsii rozvytku. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. 2013. № 1. S. 139–147.

7. Prykhodko V. H. Rozvytok systemy administratyvnykh posluh v rehioni v kontseptsii formuvannia servisnoi derzhavy. Mahisterska robota. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/creators/index.==041F.html> (data zvernennia: 10.10.2019).

8. Pro administratyvni posluhy : Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*. 2013, № 32, st. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (data zvernennia: 10.10.2019).

9. Detsentralizatsiia. TsNAP. URL: <https://decentralization.gov.ua/cnap> (data zvernennia: 10.10.2019).

10. Kozak V. I. Modernizatsiia publicnoho upravlinnia v Ukraini na zasadakh servisnoi modeli. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*. 2017, № 2(18). S. 1–20.

УДК 330.101

<https://doi.org/10.31713/st1-220206>

JEL D 02, F 23, H 10

Тихончук Л. Х.,

к.держ.упр.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Tykhonchuk L. Kh.,

PhD in Public Administration,
Associate Professor of International Economic Relations
Department National University of Water and
Environmental Engineering, Rivne

DETERMINATION OF PRIORITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION AND REGIONALIZATION